

DE ABSOLVTIONE ET CONFESSIONE.

CAPVT XVIII.

N hoc capite valde se torquet aduersarius, vt notam dissensionis & pugnae Confessionis Antuerpiensis, cum Confessione Augustana scriptoribus Confessionis obiectae diluat ac depellat.

Obsecrat itaque Christianum lectorem, vt rem diligentius expendat, & loca ipsa inspiciat. Obsecramus & nos lectorem vt id facere non grauetur. Et breuiter tam est manifesta contrarietas & pugna, vt mendacij fuco ac fumis veritas obnubilari & obtegi non possit. Apologia sic de sacramentis inquit, verbis perspicuis & manifestissimis: Si sacramenta vocamus ritus, qui habent mandatum Dei, & quibus addita est promissio gratiae, facile est iudicare, quae sint proprie sacramenta. Nam ritus ab hominibus instituti, non erunt hoc modo proprie dicta sacramenta. non est enim auctoritatis humanae, promittere gratiam. Quare signa sine mandato Dei instituta, non sunt certa signa gratiae, etiam si fortasse rudes docent aut admonent aliquid. Verè igitur sunt Sacramenta: Baptismus, Coena Domini, Absolutio, quae est sacramentum poenitentiae. Nam hi ritus habent mandatum

*Aptissime
ma pu
gna Con
fessionis
Antwerp.
cum Apo
logia Au
gustana.*

tum Dei, & promissionem gratiæ, quæ est propria noui testameti. Animaduerte quæso lector hic disertè dicere Apologiam: propriè dicta sacramenta esse ritus, qui habent mandatum Dei, & quibus addita est promissio gratiæ. Deinde ex ea descriptione inferre Apologiam: Verè igitur, (hoc est propriè) dicta sacramenta sunt, Baptismus, Cœna Domini, & Absolutio, quæ est sacramentum pœnitentiæ. Nam hi ritus habent mandatum Dei, & promissionem gratiæ, quæ est propria noui testamenti. Certò enim debent statuere corda, cùm baptizamur, cùm vescimur corpore domini, cùm absoluihur, quòd verè ignoscat nobis Deus propter Christum.

Audi iam verba Confessionis: De Absolutione aliqui sentiunt esse sacramentum. habet sanè quiddam simile sacramento, eo quod specialem applicationem gratiæ continet, nec est tantum sola doctrina aut institutio. Verùm cum careat omni externo aut diuinitus instituto signo, quod solet inesse sacramentis: alij non putant esse inter sacramenta munerandam.

Animaduerte quæso lector, clarissimè & disertissimè hic dicere Confessionem: Absolutionem carere omni externo, aut diuinitus instituto signo. Similiter & hoc: Habet sanè quiddam simile sacramento, in eo quod specialem applicationem gratiæ continet. Iam Christiane lector æquus iudex esto, an inter se pugnent, an verò consentiant Confessio Antuerpienses, & Apologia Augustana. Quarum illa dicit, ab-

soly.

olutionem habere quiddam simile sacramen-
to: Hæc verò dicit, esse verè sacramentum, &
esse propriè dictum sacramentum. Illa dicit, ab-
solutionem carere omni externo, & diuinitus
instituto signo, quod solet inesse sacramentis:
Hæc verò dicit disertè, absolutionem esse ri-
tum, habentem mandatum Dei, & promissio-
nem gratiæ. Certò enim debere statuere cordi,
cum absoluihur, quod verè ignoscat nobis
Deus propter Christum.

Arctius itaque bone Illyrice, te veritas per-
spicua constrictum tenet, quàm vt vllis fucis &
imposturis manifestissimam, & luce meridiana
clariorem dissensionem, pugnam, & contrarie-
tatem palliare possis.

Quod autem in capite ii. de sacramentis di-
cit Confessio: Talia sacramenta in nouo testa-
mento sunt potissimum duo: non potest con-
ciliare Confessionem cum Apologia. Nam ipse
tu, qui Cōfessionis mentem optimè tenes, pro-
fiteris hoc ideo dictum esse, vt ostendat Con-
fessio, absolutionē aliquatenus forrè posse inter
sacramenta censerī. Et sanè adhuc inter se pu-
gnant: Absolutionem esse propriè dictum sacra-
mentum, & absolutionem forte posse inter sa-
cramenta aliquatenus censerī. Certè irreconcili-
abiliter inter sè dissident: Absolutionē habere
mandatum Dei, & promissionem gratiæ: &
absolutionem carere mandato Dei, &c.

Disserueram in Cōfutatione obiter de neces-
sitate confessionis, & de enumeratione pecca-
torum

De Confessionibus

torum contra Confessionem. Eam disputationem hic reprehendit aduersarius.

Cauillas *Primum, inquit, nullum testimonium diuine scripturae profert, aut proferre potest, quod eam mandet rici cōtra ac iubeat.*

necessita *Respondeo, illa testimonia scripturarum in tem Cons* *promptu esse, quæ scripta sunt Matthæi 18. & Ioannis 20. Quæcunque alligaueritis super terram, erunt ligata & in cœlo: & quæcunque solueritis super terram, erunt soluta & in cœlo. & quorum remiseritis peccata, remissa sunt eis: & quorum retinueritis, retenta sunt. Quibus testimonijs vsi sunt vetustissimi patres, Cyprianus, Origenes, Ambrosius, Augustinus, Hieronymus, Leo Maximus, & plerique alij, in ijs testimonijs intelligentes non solum datam esse sacerdotibus & rectoribus ecclesiarum, potestatem soluendi & retinendi peccata: sed etiam insinuatam esse, necessitatem impositam esse penitentibus, peccata confitendi. Ex quibus etiam testimonijs in concilijs œcumenicis facta est de potestate remittendi peccata, & de necessitate confitendi peccata ad impetrandam remissionem peccatorum per eam potestatem, clara & expressa definitio. Sicut videre licet in actis celeberrimi concilij Lateranensis sub Innocentio 3. in Concilij Basiliensis actis. in actis Concilij Florentini: denique in actis Concilij Tridentini. Patrum testimonia quia prolixum foret recitare, & quia omnibus obuia sunt, sicut & Conciliorum definitiones, non recenseo.*

Quo-

Quorum testimonij & doctrinæ, iure Gloſa in diſtinct. 5. de pœnitentia, atque etiam diſputatio Scoti cedere debent: & iure admirerur lector, cur aduerſarius, Gloſſæ & Scoti ſententias, quas pro veritate productas à Catholicis ſolet pro nihilo ducere, & contemnere, audeat contra patrum doctiſſimorum concordēs ſententias producere. Cùm igitur hæc ſcripturarum teſtimonia, hominibus eccleſiæ Chriſti præpoſitis teſtentur datam eſſe à Chriſto poteſtatem remittendi & retinendi peccata, clariſſimè quoque inſinuunt, peccatorum remittendorum aut retinendorum cognitionem eis indici ac mandari, vt peccatis, & peccatorum varietate, vt ait Hieronymus, ritè cognitis, ſciant qui ſoluendi, & quatenus ſoluendi: qui ligandi, & quatenus ligandi ſint: & ne temerè ſoluant aut ligent.

Hieron.
in cap. 15.
Matth.

At obijcit Illyricus: *Quæ peccata remittere debeat, & qua ligare, id paſtorem cognoſcere non ex enumeratione peccatorum, vel ex peccatorum qualitate, ſed ex pœnitentia aut dolore de peccatis, & fide in Chriſtum. Si enim dolet peccator ſe peccaſſe, & petit propter Chriſtum condonationem, omnia ei remittenda eſſe: ſin contrà, nullum. poſthabito omni peccatorum diſcrimine.*

Cauillatione Illyrici.

Reſpondeo, iſtam Illyrici cauillationem toti antiquitati aduerſari, quæ docet non ſolam pœnitentiam, aut dolorem de admiſſis peccatis, ſacerdotè debere cognitum habere: ſed etiam, admiſſorum peccatorum varietatem, grauitatem, & qualiratem, vt ritè & legitime tanquã iudex

Dilutio.

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

Hieron.
in cap. 18.
Matth.
Auguf. de
pœnitent.
cap. 3.
fue lib.
homilia-
rum, ho-
mil. 50.
Idem de
vifitat. in-
fir. cap. 4.

& arbiter, de fatisfactionis & pœnitentiæ modo iudicare & arbitrari poffit. Sic Hieronymus fcribit: Sacerdotē cūm audierit peccatorum varietates, poffe fcire quis fit ligandus, quīve abfoluendus. & Auguftinus: Veniat peccator ad antiftites, per quos in ecclefia claves adminiftrantur, & à præpofitis facramentorum accipiat fatisfactionis luæ modū. qui, fi neceffe fit (vrpote in publicis peccatis) non tolum ipfi ad recipiendam salutem profir, fed etiam ceteris ad exemplum. & rursus: Sunt, inquit, qui nolunt, aut erubefcunt, fiue dedignantur fe oftendere sacerdotibus, quos tamen inter leprā & leprā discernere, per legiflatorem conftituit dominus. Et Origenis eft eadem de re fententia in fignis in Pſal. 38. hom. 2. Inanis autem hæc cauillatio Illyrici ex eo errore proficitur, quod fentit per dolorem de peccatis, continuo peccatum à Deo remitti, neque requiri aliquam pro peccatis admiffis fatisfactionem: Itaq; sacerdotis officium eſſe, pœnitenti & dolenti de peccatis, Dei condonationem annunciare fiue applicare.

Cauilla-
tio cōtra
patrum
teftimonia.

Pergit Illyricus iam patrum teftimonia, quæ adduxeram pro enumeratione peccatorum, arrodere ac eludere.

Citat, inquit, aduerſarius patres, de quorum teftimonijs ordine agam. Hic obferuet quæſo lector hominis vaficiem. Dicit fe ordine velle agere de teftimonijs patrum: & ipſe ordine prorfus inuerſo, ea teftimonia callidè tacet, & prorfus præterit, quæ nulli calumniæ prorfus obnoxia eſſe

esse poterant : ac ea tantum commemorat , & deprauat , quæ deprauari posse aliqua specie videbat.

Citaueram primo loco sententiam Cypriani , celeberrimam & imprimis memorabilem : Qui , iniquentis , nullo vel sacrificij , vel libelli facinore constricti sunt , si tamen de hoc vel cogitauerint , hoc ipsum apud sacerdotes Dei dolenter & simpliciter confiteantur . Citaueram & Leonis illius Magni sententias : Mediator Dei & hominum , homo Iesus Christus hanc præpositis ecclesiæ tradidit potestatem , vt & contentibus satisfactionem poenitentiae darent , & salubri satisfactione purgatos ad communionem sacramentorum , per ianuam reconciliationis admitterent . & rursus : Reatus conscientiarum sufficit solis sacerdotibus indicare confessione secreta . De his testimonijs luce meridiana manifestioribus prorsus uaser homo silet.

Cypr. ser.
5. de Lap-
sis.

Leo epist.
91. ad epi.
Foroiulie
sem & e-
pist. 42.

Clemētis
sententia
de Cōfessionē
excuitur.

Citat , inquit , Clementem in epistola ad Iacobum . Hic primum reijcit epistolam illam tanquam suppositiciam . qua de re hic contendendi locus non est . Nam nobis abundè satis est , has Clementis epistolas , Clementis quidem titulo (verè ne an falso , hic non excutimus) multis annorum seculis , sicut & Dionysij Areopagitæ scripta , quæ similiter iste reijcit , lectitatas , & citatas esse , & à nullo vnquam Catholico scriptore reprobatas , tanquam suspectam aut falsam doctrinam continentes .

X x iij Quare

Quare si non illorum, quorum nomina præferunt, auctoritatem merebuntur, certè catholicorum scriptorum fide non carebunt ea scripta. Deinde dicit: *Illum ipsum locum Clementis non iubere enumerationem peccatorum, tanquam ad absolutionem sit necessaria: sed docere, animo agro, & malis affectibus vexato medicinam querendam esse apud intelligentem ac pium aliquem. Sic enim dicere Clemens: Si forte alicuius cor, vel liuor, vel infidelitas, vel aliquod malum latenter irrepserit, non erubescat qui animæ suæ curam gerit, confiteri hac huic qui præest, ut ab ipso per verbum Dei, & consilium salubre curetur.*

Clemens
in Comp.
penciolo.

Sed quid dicit Illyricus ad aliam eiusdem sententiam: Cogitationes malas cordi aduenientes mox ad Christum allidere, & sacerdotibus domini manifestare iubemur? Et sane patres non solum salubre consilium spectasse in peccatorum confessione apud sacerdotem, apertissime indicant, dum disertè scribunt: Soluere criminum nexus, verecundam peccatorum confessionem. item: Sic diuinæ bonitatis præsidia ordinata esse, ut indulgentia Dei, nisi supplicationibus sacerdotum, nequeat obtineri. item: Est dura & laboriosa via, per pœnitentiam remissio peccatorum. cum non erubescit peccator sacerdoti domini indicare peccatum suum. Et profecto quando vel cogitatio alicuius mali latenter irrepserit in animum hominis, non magno opere opus est consilio sacerdotis ad illam curandam. Et tamen iubet beatissimus Cyprianus, idque scripturarum superius citatarum auctori-

Ambr. de
pœnit. li. 2
c. 2 p. 6.

Leo epist.
9^a.

Origenes
in Leuiti.
c. 10, hom. 2

Cypr. de
lapsis, sermo. 5.

thoritate, latentem in corde cogitationem sacerdoti manifestari, & absolutionem requiri. Vanissima est igitur cauillatio Illyrici, quam ex truit ex eo quod patres de confessione, & enumeratione peccatorum agentes, consilij in ea accipiendi mentionem faciūt, quasi excludant necessitatem enumerandi peccati, quando consilio opus non est.

Cirauerā & Dionysium, sed eius sententiam non adscripseram, breuitatis studio (nam iusta disputatio de confessionis peccatorum, & enumerationis necessitate, instituta non erat: sed tantū ad cauillationes Confessionis respōdebat) indicato tamen clarissimè loco ipso. Cauillatur maliciosus homo, *me non fuisse ausum verba Dionysii adscribere.*

Accipe igitur sanctissimi patris sententiā de confessione: Tu verò, inquit, Demophile, vt tuę literę indicant, procidentem sacerdoti impium, vt ais, atque peccatorem, nescio quo pacto, contra disciplinę ordinem, astans, calce abiecisti ac repulisti, cū ille quidem verecundè quod oportebat, fateretur se ad peccatorum quærenda remedia venisse. Neque horruisti insuper & sacerdotem optimum lacerare conuitijs, miserabilem eum dicens, qui pœnitentem atque impium iustificasset. Audi & Stapulensis scholia in hunc locum: Hoc ex loco notatu dignum est, impium illum & peccatorem ad reconciliationis per pœnitentiam sacramentum, omni, vt par est, cum humilitate verecundè sacerdoti

Dionysii
sententiā de
Confessione
ad Demophilū monachum,
epist. 8.

Faber Stapulensis
in Diony.

procubuisse secundum Christianam disciplinam. Et disciplinam, quam hic appellat, contra cuius ordinem Demophilus commisit, eam intelligere oportet, qua peccator sese ante sacerdotem humilians, & ad eius pedes prouoluens se reum accusabat, orans ut pro impietatibus, quas ipse memorabat, oraret, ut venia, misericordiaque apud Deum dignus haberetur, & ex illis impietatibus iustificaretur. Et hanc sane accusationem ad iustificationem impij, nunc nostri confessionem vocant: & quod sacerdoti prociderent, & sese humiliantes procumberent humi, in vetustis adhuc codicibus legitur. Quo ex loco conijcere promptum est salubrem & religiosam humilium accusationum, confessionumque disciplinam, etiam ex Apostolorum tempore cepisse ad cadentium erectionem, ad peccatorum iustificationem, reconciliationisque gratiam.

Habes iam Illyrice Dionysij illius Apostolici scriptoris sententiam, simul cum elucidatione Fabri Stapulensis. Quae sola te à pestifero errore reuocare meritis deberet. Sed vereor ne potius ad peruertendam saluberrimam & clarissimam sententiam corruptum animum conuertas.

*Sententia
Hieronymi
excusatur.
Matth. 16.*

Citaueram ad probandam enumerationem peccatorum, sententiam D. Hieronymi in illud Matthæi: Et tibi dabo clauas regni celorum, & quodcumque ligaueris super terram, &c. At Illyricus contendit potius contrarium docere. Adscri-

Adscribam igitur integram sententiam, ut lector iudicare possit: Iustum locum episcopi & presbyteri non intelligentes, aliquid sibi de Phariseorum sumunt supercilio, vel ut damnent innocentes, vel noxios se soluere arbitrentur: cum apud Deum non sententia sacerdotum, sed reorum vita quaeratur. Legimus in Leuitico Leuit. 14. de leprosis, ubi iubentur ut ostendant se sacerdotibus: & si lepram habuerint, tunc à sacerdotibus immundi fiant. non quo sacerdotes leprosos faciant & immundos, sed quo habeant notitiam leprosi, & non leprosi: & possint discernere, qui mundus, quive immundus sit. Quomodo ergo ibi leprosum sacerdos mundum vel immundum facit, sic & hic soluit vel alligat episcopus & presbyter, non eos qui insontes sunt vel noxij: sed pro officio suo cum peccatorum audierit varietates, scit qui ligandus sit, qui soluendus. In hac sententia, postrema verba illa: sacerdos, pro officio suo, cum peccatorum audierit varietates, scit quis ligandus, quis soluendus sit: citaue-ram quæ luce meridiana clarius disertè dicunt, sacerdotem pro officio suo audire varietates peccatorum, hoc est, enumerationem peccatorum: & tum demum ubi varietates peccatorum audierit, scire quem debeat ligare, & quem soluere: & denique soluere eum, qui soluendus est: & ligare eum qui ligandus est, qualiscunque tandem sit ipsa solutio vel ligatio. nam de eo iam non quaeritur.

Hæc

Hæc luculenta verba bonus Illyricus depravare conatur per alia verba præcedentia : Apud Deum non sententia sacerdotum, sed vita reorum queritur. Quam evidentissimè constat non aliud insinuare : quàm quod sacerdos non habeat potestatem pro suo arbitrio sententiam soluentem vel ligantem proferendi : sed debere vitam reorum anteaquam diligenter considerare, & poenitentiam siue vitæ commutationem attendere, & secundum hæc sententiam pronunciare & moderari. Perspicuè igitur & solidè refellit D. Hieronymi ille commentarius fallam doctrinam Confessionis de confessione.

*Illyrici
Cavillas
tiones ex
patribus
duobus.*

Iam & patrum duorum sententias contra veritatem adducit adversarius : *Contrà Chrysostomus, inquit, super Hebr. homilia 31. dicit: Non dico, vt te prodas in publicum, neque vt te apud alios accuses : sed obedire te volo prophetæ dicenti: Revela Domino viam tuam. Ante Deum ergo confitere peccata tua, &c.*

Respondeo, manifestissimum esse, Chrysostomum in ea homilia loqui de iugi & continua peccatorum consideratione & confessione: qua etiam specialiter singula, per omnem vitam admissa iugiter in memoria versentur, & Deo non tam lingua, quàm conscientiæ memoria manifestentur. Iugem hanc recordationem & confessionem, vult neque in publico, neque apud alios fieri, sed apud verum iudicem Deum cum oratione. Ex quo non est consequens, quod suo tempore, admissa non pronun-

cien-

cientur apud ecclesiæ antistites, ad obtinendum ab iis tanquam Christi vicariis per claves ipsis datas, absolutionem. Sicut ex eadem sententia colligi non potest, peccata quæ cum manifesto populi & graui scandalo commissa sunt, ante solum iudicem Deum deploranda & pronuncianda.

Adiicit postremo & Augustini sententiam ex lib. 10. Confessionum: Quid mihi ergo est cum hominibus, inquentis, ut audiant confessiones meas: quasi sanaturi sint omnes languores meos? Curiosum genus ad cognoscendam vitæ alienam, desidiosum ad corrigendam suam. Quid à me quærunt audire, qui sim, qui nolint à te audire qui sint? Et vnde sciunt cum à me ipso de me ipso audiunt, an verum dicam: quandoquidem nemo scit hominû, quid agatur in homine, nisi spiritus hominis, qui est in homine? Hæc ille. *Iam cogitet, inquit Illyricus, cordatus lector, si confessio auricularis in vsu fuisset temporibus Chrysostomi in Græcorum, & Augustini in Latinorum ecclesiis, an conuenisset eos talia contra totius ecclesiæ consuetudinē & sententiā scribere: & non magis quosvis adhortari, ut peccata sua sacerdotibus confiterentur?*

Imo Illyrice, vecors mihi prorsus lector videtur, quisquis eiusmodi ineptissimis & inanissimis argutijs & cauillationibus vel minimum aliquid tribuat. Quid enim quæso te pertinent publicæ illæ confessiones Augustini, quas etiam libris inscripsit, & per libros scriptos in quorumuis hominum cognitionem dissemina-

Aug sentã
tia de Cõ
fessione,
fœdissimè
deprauata
ex lib. 10.
confess.
cap. 3.

Responso

uit

IVB. RAVESTEYN APOLOGIA

uit (quod vtrum cum fructu aliquo fecerit, de eo in loco hic citato agit) ad eam cōfessionem, quæ sit in pœnitentiæ sacramento, ad aures antistitis aut sacerdotis, Christi vicarij secundum ecclesiasticam & Christianam & apostolicam, vt verissimè dixit Stapulensis, disciplinâ? Apagelis cū eiusmodi ineptiis, quibus tam fraudulentè insidiaris infirmarū Christi ouīū saluti.

Vana erogutatio.

Æquè vana est ratiocinatio illa, quâ subiecit: Si ex enumeratione peccatorū, penderet remissio peccatorū, semper esset incerta. Quis enim omnia peccata sua satis pernouit? Quis etiam omnia enumerare queat, cū iustus quoq; septies in die cadat? Quare orat Psaltes: Ab

Prou. 24.

occulis meis munda me. Sæpe vobis satis respōsum est, Sufficere vt ea peccata confitētes enarent, quorū post legitimam discussionem, recordationē & memoriā habere per fragilitatē humanā possunt: atq; à Deo omnia enumerata cēseri, quando nihil studiosè & fraudulentè taceatur. Qualem enumerationē etiam eam pœnitentiā requirere, quæ ante iudicē Deum syncerè agitur, clarissimè dicit Chryfostomus in homilia illa 31. modò citata. Aduersus quā pœnitentiā, tu nō audebis, vt opinor, has scripturas obijcere.

Psal. 19.

Concludit tandē bella ratiuncula hoc caput: Christus, inquit, toties in historia euāgelica remittit peccata. neq; tamē vsquā mandat vt sibi ea demurmurēt.

Sed redarguit hic bonus vir seipsum. Nā ipse multis rationibus in Confessione ostendit, formam quandam & disciplinam confessionis in ecclesiis bene constitutis retineri, & retinendam esse.

esse. Qualem tamen disciplinā à Christo neque obseruatam, neque vsquam mandatam legimus. Quinquā tamen scriptura tam vetus quā Apostolica, multis in locis confessionē peccatorū in noua lege à Christo instituendā præfigurasse legitur: tum in Leuitico, tum in Ioānis baptisate, tum in conuersione Ephesiorum.

CHRISTVS filius Dei cōprimat impios & blasphemos impostores, qui saluberrimā Christi institutionem, calumniantur esse tyrānicam pontificum adinventionem, vt sic tyrannidem suam in Christianos, quorum occulta, & etiam dedecora norint, exercere possint, & insuper varias proditiones & fraudes miscere, alijs aliorū secreta, etiā pretio, patefaciēdo. Quæ sceleratissima mendacia seuerè tandē iudex iustus Christus, & suę cōtumelię vindex fortissimus puniet.

Leuit. 1. 2.
3. 4. 5. 6.
capitibus
Matth. 3.
Act. 19.

DE COELIBATV.

CAPVT XIX.

IN capite de Cœlibatu, defenderā cœlibatum sacerdotum ac ministrorum ecclesiæ, & vota monastica, contra Confessionē, quę indictam cœlibatus legem, & votorum monasticorum obseruationē, ad doctrinam dæmoniorum pertinere scripserat.

Confessionis itaq; sacrilegam impietatem hic propugnat Illyricus. *Primum, inquit, scripturam nullam plane citare potest pro voto cœlibatus.*

Cita